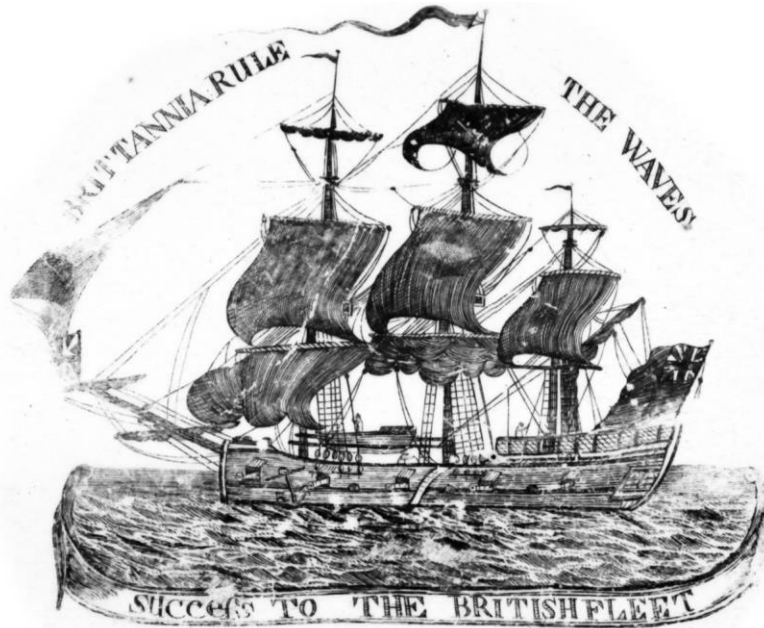

Oktober 2019

Radboud CSE Nascholingsconferentie

R U L E B R I T A N N I A !

**B R I T A N N I A R U L E
T H E W A V E S**

BRITONS SHALL NEVER BE SLAVES.

Drs. Koen Henskens

vakdidacticus/lerarenopleider

HAN University Nijmegen

koen.henskens@han.nl

www.koehenskens.jimdo.nl

**HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

Radboud Universiteit

I N L E I D I N G

De werkvormen in deze workshop zijn ontwikkeld voor de nieuwe historische context *'Het Britse Rijk'* in het havo-eindexamen Geschiedenis vanaf 2021. Met het lezen van de beschrijving van de historische context, die van ca. 1600 tot 1900 loopt viel mij meteen op dat in de beschrijving slechts één persoon genoemd werd, namelijk *Robert Owen*. Als je naar het geheel van dit thema kijkt, wat toch aan 16 kenmerkende aspecten wil refereren, valt dus meteen op, dat de gehele tekst in relatief abstracte bewoordingen is geschreven. Gezien een groot deel van de inhoud over economisch-sociale geschiedenis gaat, is dit enerzijds niet verwonderlijk. Het gaat immers om grote macro-economische processen en grootschalige ingrijpende sociale en demografische verhoudingen.

Hier ligt meteen een risico voor de lessen. Het risico dat de stof zodanig abstract wordt aangeboden en in algemeenheden wordt gecommuniceerd, dat het voor leerlingen niet landt. Al deze grote economische veranderingen worden niet door abstracties veroorzaakt, maar door concreet menselijk handelen. Deze workshop heeft als hoofddoel het laten zien dat geschiedenis over menselijk handelen gaat. Bij deze stofomschrijving, waar de Britse koloniën en de industriële revolutie centraal staan, is het extra belangrijk om de geschiedenis concreet en tastbaar te maken voor leerlingen.

Zinnen in een stofomschrijving als *'door de industrialisatie veranderde het handelskapitalisme in industrieel kapitalisme'* of *'ondernemers investeerden hun winsten uit de koloniën in industrie en transport in Groot-Britannië'* zijn niet betekenisvol voor leerlingen. Door historische personen en handelingen te benoemen en centraal te zetten, worden deze zinnen begrijpelijk en concreet.

In mijn zoektocht naar deze eerder genoemde 'ondernemers die hun winsten uit de koloniën in industrie en transport investeerden' liep ik snel vast. Wat opviel is dat alle handboeken vergelijkbare zinnen overnemen, maar zelf niet met voorbeelden komen. Pas vele handboeken en zoektochten op het internet later kwam de eerste concrete persoon naar voren. In deze zoektocht viel ik ondertussen van de ene verbazing in de andere. In de periode tussen 1700 en 1800, waarin de meeste ingrijpende veranderingen hebben plaatsgevonden die de industriële revolutie mogelijk maakten, leek iedereen elkaar te kennen. De grote namen uit de 18^e eeuw hadden onderling contact, en niet altijd op de meest voor de hand liggende manier. Dat *Thomas Jefferson* een leerling was van de arts *William Small*, die via *Benjamin Franklin* goed bevriend raakte met *James Watt* en arts werd van diens zakenpartner *Matthew Boulton*, die vervolgens met o.a. *Erasmus Darwin* en *Josiah Wedgwood* in Birmingham een Verlichte groep ondernemers vormden die zich de *Lunar Society* noemden, had ik niet verwacht. Dat *Joseph Banks*, die met *William Small* bevriend was, de koning zo ver kreeg om geld te geven zodat *Banks* met *James Cook* de wereld rond kon op ontdekkingsreis. Op het moment dat ik erachter kwam dat dat de kinderen van *Wedgwood* en *Darwin* met elkaar trouwden en hierdoor later allebei opa werden van de beroemde *Charles Darwin* is, was ik gegrepen.

Door al deze connecties werd mij steeds meer duidelijk dat we in ons geschiedenisonderwijs soms door alle generalisaties de menselijke maat uit het oog zijn verloren. Door met leerlingen te praten over grote economische processen, politieke stromingen en ontwikkelingen, vergeten we soms dat geschiedenis gaat over het menselijk handelen. Processen lijken het overgenomen te hebben. De eerste persoon die dit soort processen beschreef, was ook een persoon die in deze workshop voorbijkomt, namelijk *Adam Smith*. Hij was de eerste die deze grote economische processen probeerde te verklaren en generaliseren en daardoor vaak de vader van de studie van de economie wordt genoemd. In deze workshop ligt de nadruk dus juist op de historische actoren, hun connecties, karakter, overtuigingen, motieven en daden. Deze hebben namelijk de grote processen veroorzaakt.

De werkvorm in een oogopslag

Onderwerp:

De Britse koloniën, Transatlantische slavenhandel, plantages, abolitionisme, industrialisatie.

Activiteiten:

Leerlingen onderzoeken aan de hand van korte biografieën van mensen uit de 18^e eeuw de relatie tussen deze mensen, maar ook de relatie tussen de koloniën, transatlantische handel, slavernij, abolitionisme, Verlichting en industrialisatie. Dit doen zij met verschillende werkvormen met de korte biografieën. TIP: Laat leerlingen zich zoveel mogelijk inleven in hun karakter.

Tijdsduur:

1. Degrees of separation (ca. 30 min)
2. Panel-interviews (ca. 30 min)
3. Ranking the stars (ca. 20 min)
4. Het belang van relaties (ca. 30 min)
5. Memorie (ca. 20 min)

Doelstellingen:

Leerlingen kunnen

- aan de hand van korte biografieën van de belangrijkste mannen in het Britse Rijk tussen 1700 en 1800 verbanden leggen tussen verlicht denken, de wetenschappelijke revolutie, kolonialisme, de industriële revolutie, slavenhandel en abolitionisme.
- enkele oorzaken noemen die de industriële revolutie mogelijk hebben gemaakt,
- verklaren waarom de Britten veel koloniën hadden,
- uitleggen hoe de koloniën hebben bijgedragen aan de slavenhandel en opkomst van de industrie,
- uitleggen hoe de industrie de koloniën en de slavenhandel in eerste instantie weer bevorderd hebben,
- visueel maken hoe complex de oorzaken van de industriële revolutie waren
- voorbeelden geven van verschillende economische takken die verbonden waren met elkaar in de 17^e eeuw,
- voorbeelden geven van mannen die de industriële revolutie mede mogelijk hebben gemaakt,
- verschillende redenen geven voor de opkomst van abolitionisme,
- verschillende redenen geven waarom mensen wel aan slavernij wilde vasthouden,
- aan de hand van voorbeelden uitleggen hoe de industriële revolutie terug te brengen is naar de daden van slechts enkele mannen, die achteraf wellicht als voorwaardelijk voor de industriële revolutie gezien kunnen worden,
- uitleggen wat de rol van de Lunar Society was voor de industriële revolutie.

Materiaal:

- 1 set met 30 biografiekaarten
- 1 invulblad met schema 'wie ben ik, wie zijn mijn contacten?'

Vorbereiding:

Voor de meeste werkvormen is per klas slechts één setje van de biografie-kaartjes nodig. Alleen voor werkvorm 5 en 6 is er per 3- of 4-tal één set nodig. Print, kopieer de benodigde sets en snij/knip ze uit.

TIP: Print de kaarten in kleur op 200 grams papier (dat is het gewicht van een gewone stok kaarten. De kaarten hoeven dan niet gelamineerd te worden en ze gaan jaren mee).

Werkvorm 1: Degrees of separation

Instructie: Ieder van jullie krijgt een kaart van een persoon uit de 18^e eeuw die verbonden is met het Britse Rijk. Lees het kaartje goed. Kruis op het 'wie ben ik?' blaadje aan welke begrippen op jouw karakter van toepassing zijn.

Als iedereen zijn kaartje heeft ingevuld voor zichzelf, gaat de tweede ronde van start. Nu gaan jullie de tweede kolom invullen. Doe dit door de namen van jouw 'bekenden' op het blaadje te schrijven, ze op te zoeken en te vragen wat bij hun van toepassing is. Jullie hebben hier 10 minuten voor.

Als iedereen deze opdracht af heeft, dan kijk je weer naar je eigen invulschema en kijk je welke kolommen nog open zijn. Probeer mensen te vinden die in deze kolom thuis horen. Als je deze gevonden hebt, probeer je via zo'n kort mogelijk lijntje deze personen qua connectie terug te brengen bij jouw karakter.

Bijv. Ik ben James Brindley, ik werk niet bij de East India Company en ook mijn direct bekenden werken hier niet bij. Ik vraag vervolgens aan mijn bekenden of zij iemand kennen die bij de East India Company werkt. Zo vind ik bijv. Charles Middleton. Deze persoon is weer bekend met John Wilkinson (mijn bekende) en zo is de East India Company dus slechts 2 stappen van jouw karakter verwijderd. Probeer alle onderwerpen in maximaal 2 of 3 stappen te maken.

Uitvoering: Bij de eerste ronden hoeven leerlingen alleen hun kaartje te lezen. Als ze dit gedaan hebben, zullen ze hun 'bekenden' moeten vinden. Dit zal chaotisch worden in de klas, maar ondanks geluid zullen leerlingen wel gericht op zoek zijn. Als ze die persoon gevonden hebben, mogen ze niet op hun kaartjes kijken. Ze zullen moeten luisteren naar wie deze 'bekende' is en welke kruisjes deze heeft. In de derde ronde zal de chaos compleet zijn, omdat mensen dan op zoek gaan naar mensen die ze via-via kennen. Alle leerlingen zijn nu direct op zoek naar indirecte bekenden.

Laat de leerlingen op het invulblad de relaties tussen de bekenden opschrijven. Het is wellicht wijs om te stoppen op het moment dat de eerste vijf leerlingen hun kruisjes vol hebben. Laat de leerlingen terug naar hun plek gaan en een sociagram tekenen van de relaties die ze hebben vastgelegd.

Nabespreking: Bespreek klassikaal na wat de leerlingen is opgevallen. Hoe veel stappen is de meest indirecte connectie? Bij de nabespreking zou je klassikaal nog een opstelling kunnen doen met twee karakters tegenover elkaar (met een halflege klas ertussen) die elkaar niet lijken te kennen.

Vervolgens gaan hun bekenden voor hun staan. Vervolgens wordt gekeken of er al een connectie is. Zoniet, dan gaan hun bekenden (die nog niet staan) daar weer voorstaan. Zo wordt voor leerlingen heel visueel hoe kort de lijntjes en relaties waren binnen deze groep mensen in de 18^e eeuw.

Leerlingen worden zich ook bewust dat (hoewel er in het echt natuurlijk meer dan 30 mannen waren) de voorlopers en aanjagers van de industriële revolutie uit een relatief kleine groep mensen bestond die elkaar veelal kenden. Dat een kleine groep mensen deze industriële revolutie voor een groot dele heeft bepaald of (al dan niet bewust) gestuurd.

Werkvorm 2: Paneldiscussies

Instructie: Ieder van jullie krijgt een kaart van een persoon uit de 18^e eeuw die verbonden is met het Britse Rijk. Lees het kaartje goed. Kruis op het 'wie ben ik?' kruis op je blaadje aan welke begrippen op jouw karakter van toepassing zijn.

Als iedereen zijn kaartje heeft ingevuld voor zichzelf, gaat de tweede ronde van start. Je moet op basis van je karakter zitting nemen in één van de panels die gegeven zijn. Welke kies je?

Als iedereen een panel gekozen heeft, beginnen de interviews. Per panel ga je met je mede karakters die voor dit panel hebben gekozen de hoofdvraag behandelen: Hoe heeft jullie groep bijgedragen aan de industriële revolutie?

Bijv. Ik ben James Brindley, je bent met name ingenieur/uitvinder en neemt dus zitting in dat panel. Met dit panel ga je in gesprek over hoe jullie karakters hebben bijgedragen aan de industriële revolutie.

Elk panel houdt deze discussie op basis van de kennis die ze op dat moment hebben. De docent kan er voor kiezen om de leerlingen extra materiaal over hun historische karakter op te laten zoeken, maar dit hoeft niet.

Als de panel-discussies klaar zijn, wordt klassikaal besproken wat de uitkomst is. De docent kiest één woordvoerder per panel die aan de klas verteld wat hun bijdragen is.

Uitvoering: Sommige leerlingen zullen het moeilijk vinden om een panel te kiezen. Als docent kan je leerlingen nog een beetje sturen zodat alle panels gelijkmatig gevuld zijn. In de panels is het aan de docent om rond te lopen en te zorgen dat de discussie op gang blijft.

Nabespreking: Bespreek na de korte presentaties met de leerlingen na welk panel/beroepsgroep zij het belangrijkste vinden voor de industriële revolutie. Stel ze ook de vraag of het één groep kan zijn, of niet en waarom niet? (als het goed is moet dan de connectie tussen de kaartjes als antwoord naar voren komen > Iedereen kende elkaar en beïnvloedde elkaar).

Werkvorm 3: Ranking the stars

Instructie: Ieder van jullie krijgt een kaart van een persoon uit de 18e eeuw die verbonden is met het Britse Rijk. Lees het kaartje goed. Kruis op het 'wie ben ik?' Kruis op je blaadje aan welke begrippen op jouw karakter van toepassing zijn.

Als iedereen zijn kaartje heeft ingevuld voor zichzelf, gaat de tweede ronde van start.

De docent stelt een vraag aan alle karakters. Je moet proberen deze vraag te beantwoorden door op de juiste plek in de rij te gaan staan. De rij is een ranking van de hoogste naar de laagste spelers qua invloed zoals in de vraag geformuleerd.

Uitvoering: Afhankelijk van de grootte van de klas kan je een limiet aan de rij stellen. Je kan extra instructie geven dat alleen de vijf belangrijkste en minst belangrijke voor de klas een rij vormen. De rest van de klas kan dan blijven zitten. Je kan ook bij elke vraag 10 willekeurige leerlingen naar voren vragen. Ter controle kan je nog leerlingen uit de klas vragen waar zij zouden gaan staan.

Voorbeelden van ranking-vragen die gesteld kunnen worden:

1. Wie heeft de meeste slaven in bezit gehad?
2. Wie heeft de belangrijkste bijdrage geleverd aan de industriële revolutie?
3. Wie heeft de belangrijkste bijdrage geleverd aan het koloniale karakter van het Britse rijk?
4. Wie heeft de belangrijkste bijdrage geleverd aan de afschaffing van slavernij?
5. Wie is als rijkste gestorven?
6. Wie heeft het meest verloren in zijn leven?
7. Wie is de meest Verlichte persoon?

Als docent is het van belang om de leerling altijd te laten motiveren waarom hij/zij daar staat (of zit) waar die staat. Hij zal dus altijd zich moeten verhouden tot zijn directe buur-karakters bij elke vraag.

Nabespreking: Elke vraag kan afzonderlijk nabesproken worden. Als alle vragen zijn geweest, zou je de vraag kunnen stellen welke persoon vaak bij 'belangrijkste' stond en wie niet. Zo kan je de karakters toch een waardering geven op basis van hun bijdrage aan de ontwikkelingen.

Werkvorm 4: Het belang van relaties

Extra benodigdheden: een flink bol touw en een schaar

Instructie: Ieder van jullie krijgt een kaart van een persoon uit de 18e eeuw die verbonden is met het Britse Rijk. Lees het kaartje goed. Kruis op het 'wie ben ik?' kruis op je blaadje aan welke begrippen op jouw karakter van toepassing zijn.

Eén leerling gaat in het midden van de klas staan. Deze vertelt wie zijn 'bekenden' zijn en waarom hij deze kent. De bekenden komen om de persoon staan (1 meter er tussen) en tussen het karakter en de bekenden wordt een touwtje gespannen. Dit wordt ook bij de bekenden en de bekenden van de bekenden gedaan. De klas is nu een wirwar van touwtjes geworden, die relaties tussen historische actoren aangeven.

Uitvoering: Schuif de tafel aan de kant en laat geef leerlingen 3 of vier stukken touw om een verbinding te maken. Hoe meer verbindingen er zijn, des te complexer het wordt. Als alle verbindingen zijn gemaakt, kan je kijken welke personen de meeste mensen kennen. Wie zijn de spinnen in het web.

Nabespreking: Bespreek met de klas na welke personen de meeste verbindingen hebben, en welke verbindingen voorwaardelijk lijken om de industriële revolutie mogelijk te maken. Je kan dit doen door met een schaar een touwtje te dreigen door te knippen en vervolgens aan de betrokken karakters te vragen hoe relevant deze relatie is voor de ontwikkelingen. Op deze wijze wordt onderscheid gemaakt tussen noodzakelijke of voorwaardelijke relaties en minder relevante connecties.

Werkvorm 5: Memorie

Instructie: In drie- of viertallen krijgen jullie een stapel met 30 karakters uit de 18^e eeuw. Leg ze op de kop voor jullie neer. Jullie gaan memorie spelen. In dit geval zijn er echter geen dubbele kaartjes, maar alleen verschillende kaarten. Als je een kaart omdraait, lees je deze in zijn geheel voor. Vervolgens ga je op zoek naar een bekende van deze persoon. Op elke kaartje staan bekenden. Vergeet niet om elke kaart die voor het eerste omgedraaid is volledig voor te lezen. Als je een verband hebt, mag je ze opzij leggen.

Uitvoering: Verdeel de klas in groepjes van 3 of 4. De regels spreken voor zich. Zorg er vooral voor dat de leerlingen de kaarten blijven voorlezen aan elkaar en dat

Nabespreking: Bespreek met de klas na welke personen de meeste verbindingen hebben, en welke verbindingen voorwaardelijk lijken om de industriële revolutie mogelijk te maken. Je kan dit doen door met een schaar een touwtje te dreigen door te knippen en vervolgens aan de betrokken karakters te vragen hoe relevant deze relatie is voor de ontwikkelingen. Op deze wijze wordt onderscheid gemaakt tussen noodzakelijke of voorwaardelijke relaties en minder relevante connecties.

Variant: als je al een memorieset hebt, en je draait een kaart om die bekende is van iemand die al in jouw bezit is, mag je deze ook hebben. Je hoeft dan geen duo's meer te draaien, maar slechts één kaart kan dan genoeg zijn. Op deze wijze blijven leerlingen ook nadenken over de mensen die al voorbij zijn gekomen.

Gebruikte en aanbevolen literatuur:

- Beckert, S. (2014), *Empire of Cotton. A New History of Global Capitalism*. Penguin: Londen
- Crouzet, F. (1972), *Capital Formation in the Industrial Revolution*. Methuen & Co: Londen
- Crouzet, F. (1985), *The First Industrialists. The problem of origins*. Cambridge University Press: Cambridge
- Kerr, J.A. (2014), *History. Changing Britain 1760-1914*. Hodder Gibson: Glasgow
- Matthew, C. (ed.) (2000) *The Nineteenth Century*. Oxford University Press: Oxford
- Langford, P. (ed.) (2002) *The Eighteenth Century*. Oxford University Press: Oxford
- Samson, J. (ed.) (2001), *The British Empire*. Oxford University Press: Oxford
- Teale, J. (2013), *History. The Atlantic Slave Trade 1770-1807*. Hodder Gibson: Glasgow
- Williams, E. (1964), *Capitalism and Slavery*. Andre Deutsch Limited: Londen

Opdracht 1.2

WIE KEN IK?

* *Schrijf hieronder op wie jouw BEKENDEN zijn.
Zoek ze op in de klas en noteer hoe of waarvan jullie elkaar kennen.*

Naam: (bekende 1)
 Connectie:

 Naam: (bekende 2)
 Connectie:

 Naam: (bekende 3)
 Connectie:

 Naam: (bekende 4)
 Connectie:

BEROEP / FUNCTIE:	Bekende			
	1	2	3	4
* Handelaar				
* Bankier/investeerder				
* Industrieel/ fabriekseigenaar				
* Slavenhandelaar/houder				
* Verlicht denker/filosoof				
* Uitvinder/ingenieur				
* Wetenschapper/arts				
* Werkend bij East India Company				
* Werkend bij de Britse overheid				
* Lid van de Lunar Society				

* *Bekijk de kaartjes van je BEKENDEN en kruis aan welke van de onderstaande beroepen en/of functies op jouw bekenden van toepassing zijn. Je mag G E E N extra informatie opzoeken. Je mag niet zelf informatie opzoeken. Je moet de informatie van de andere karakters zelf horen. Vul als laatste in welke beroepen/functies nog ontbreken.*

WERKMATERIAAL

RULE BRITANNIA!
 RULE THE WAVES.

As written by JAMES THOMSON

And put to music by THOMAS ARNE

*When Britain first, at Heaven's command
 Arose from out the azure main;
 This was the charter of the land,
 And guardian angels sang this strain:
 'Rule, Britannia! rule the waves:
 'Britons never will be slaves.'*

Dit WERKMATERIAAL bevat de invulbladen voor de leerlingen die bij deze workshop horen. In de workshop worden verschillende WERKVORMEN getoond, die gebaseerd zijn op op een set van 30 KARAKTERKAARTEN. Het materiaal is gemaakt voor de C S E nascholingsconferentie 'Het Britse Rijk' georganiseerd door de R A D B O U D Universiteit. Het materiaal is gemaakt door Koen Henskens, lerarenopleider aan de H A N University te Nijmegen.

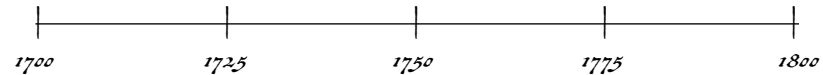
Opdracht 1.1

WIE BEN IK?

* Beantwoord de onderstaande vragen over je karakter:

NAAM KARAKTER:

LEEFACHTIG, voornamelijk te
(teken hieronder op de tijdbalk van wanneer tot wanneer je leefde)

* Bekijk het kaartje van je karakter en kruis aan welk van de onderstaande beroepen en/of functies op jouw karakter van toepassing zijn.

BEROEP / FUNCTIE:	<i>Wie ben ik?</i>
* Handelaar	
* Bankier/investeerder	
* Industrieel/fabriekseigenaar	
* Slavenhandelaar/houder	
* Verlicht denker/filosoof	
* Uitvinder/ingenieur	
* Wetenschapper/arts	
* Werkend bij East India Company	
* Werkend bij de Britse overheid	
* Lid van de Lunar Society	

* Welke **KENMERKEN** sluiten aan bij mijn **KARAKTER**?

* Bekijk je kaartje nogmaals en kruis aan met welke onderstaand Kenmerkend Aspect jouw karakter een connectie mee heeft. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk natuurlijk.

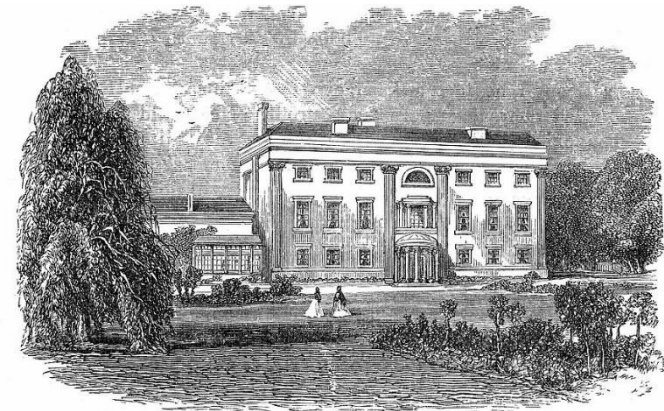
KENMERKEND ASPECT (uit tijdvak 6, 7 en 8)	<i>Aan welk kenmerk ben ik te koppelen?</i>
* Handelskapitalisme	
* Wetenschappelijke revolutie	
* Verlichtingsdenken	
* Plantagekoloniën en transatlantische slavenhandel	
* Abolitionisme	
* Democratische revoluties	
* Industriële revolutie	
* Sociale Kwestie	
* Democratisering	
* Liberalisme	
* Nationalisme	
* Socialisme	
* Confessionaisme	

ATTENDEES:

<i>Hosts:</i>	<i>Other guests:</i>
Erasmus Darwin	Adam Smith
Matthew Boulton	Alexander Barclay
	Benjamin Franklin
<i>Lunar Members:</i>	Charles Middleton
	Christoffel Brand
James Watt	David Hume
William Small	Edward Hughes
Josiah Wedgwood	Francis Baring
Alexander Blair	George Colebrooke
Joseph Priestley	James Brindley
	James Cook
	James Hargreaves
	James Ramsey
	John Newton
	John Wilkinson
	Joseph Banks
	Richard Arkwright
	Richard Oswald
	Samuel Greg
	Thomas Jefferson
	Thomas Leyland
	Thomas Thistlewood
	Thomas Williams

Lunar Society Gathering

THIS TICKET
admits
THE BEARER
to attend
THE GATHERING OF
THE
LUNAR SOCIETY
at the

SOHO HOUSE

On Thursday, July 14

Opdracht 2.1

WAT DOE IK?

Je ontvangt een uitnodiging van de LUNAR SOCIETY. Deze society is opgericht door Erasmus Darwin. Hij streefde samen met een paar intellectuele vrienden naar meer kennis. Er werd in deze tijd veel onderzoek gedaan, veel uitgevonden op wetenschappelijk maar ook industrieel vlak. Ook op het wereldtoneel waren er veel veranderingen. Door met verschillende mensen - eens in de maand bij volle maan - bij elkaar te komen en de hele dag samen te discussiëren, ideeën uit te wisselen, elkaar feedback te vragen, brieven te schrijven en lezen, dacht Erasmus Darwin dat het land een nieuwe impuls zou krijgen. Matthew Boulton stelde zijn SOHO HOUSE in Birmingham ter beschikking voor de bijeenkomsten.

Omdat het druk gaat worden hebben de organisatoren gekozen om de genodigden in kleine groepjes/panels samen te zetten.

* Hieronder staan een aantal PANEL-thema's beschreven. Geef een top 3 van voorkeuren aan in welk panel jij het meeste mee hebt, en waar je dus het meeste kan bijdragen. Schrijf bij de voorkeuren, 1 2 en 3 erachter. De panels mogen maximaal 5 personen bevatten, dus de kans bestaat dat je niet bij je eerste keuze ingedeeld wordt.

PANEL / ONDERWERP:	Voorkeuren
* Handel	
* Investeren in financiën	
* Vernieuwingen in de industrie	
* Verbod op slavenhandel	
* Wetenschap en ontdekkingen	
* Koloniën en het Britse Rijk	
* Mensenrechten	

Opdracht 2.2

WAT WIL IK?

* Ga in de verschillende panels zitten. Schrijf hieronder kort op welke andere leden in jouw panel zitten, wat hun beroep/functie is en of ze bekenden van je zijn of niet.

NAAM PANEL LID:	Beroep/functie	Bekende of niet
*		
*		
*		
*		

* Kies met je panel één van de onderstaande stellingen waar jullie karakters over gaan discussiëren. Omcirkel de gekozen stelling.

- A. De Verlichting en Wetenschappelijke Revolutie hebben voor nieuwe ideeën en inzichten over kolonialisme en economie gezorgd.
- B. De winst uit de Britse slavenhandel kan goed in de industrie gestoken worden.
- C. De Britten moeten stoppen met slavenhandel, maar het gaat te ver om slavernij te verbieden.
- D. Aan nieuwe technische uitvindingen hebben we niet genoeg, het Britse rijk moet het grootste koloniale rijk van de wereld zijn om de sterkste te blijven.
- E. De Britse regering moet de Britse koloniën in Amerika onafhankelijk maken.

* Discussieer vanuit je karakter in het panel over de gekozen stelling. Schrijf na 15 minuten een korte onderbouwde standpunt op van het panel over de stelling.

CONCLUSIES van het Panelgesprek:

JAMES WATT

(1736-1819)

Watt verbeterde de *stoommachine* zodat hij voor veel meer toepassingen bruikbaar was. Werd partner met Matthew Boulton en richtte Soho Foundry, een grote machinebouwplaats, op. Ze werkten modern en besteedde losse onderdelen uit aan andere werkplaatsen. Watt & Boulton leverde honderden stoommachines aan bedrijven, van mijnen in Wales tot suikerrietplantages in de West-Indië.

Watt was lid van de Lunar Society, die maandelijks in **Birmingham** bij elkaar kwam om over wetenschap te praten.

Bekenden:

- Matthew Boulton
- Josiah Wedgwood
- Joseph Priestley
- Erasmus Darwin

THOMAS LEYLAND

(1752-1827)

Leyland groeide van een kleine handelaar uit een van de rijkste mannen van Engeland. Eerst verhandelde hij Spaanse en Portugese goederen, maar ging hij over op *slavenbandel* van Afrika naar de West-Indië. Hij was betrokken bij meer dan 70 slavenhandelsmissies en heeft meer dan 25.000 slaven verkocht. Met zijn winst zette hij een bank op die geld verschaftte aan andere slavenhandelaars, maar investeerde met zijn bank ook in de opkomende industrie. Hij was fel tegen de afschaffing van de slavenhandel en werd 3 keer burgemeester van **Liverpool**.

Bekenden:

- Samuel Greg
- Richard Oswald
- George Colebrooke

SAMUEL GREG

(1758-1834)

Greg kwam uit een Ierse familie van linnenhandelaars. Hij zag snel de voordelen van nieuwe uitvindingen als het waterframe en later de stoommachine. In plaats van stoffen halen bij de arbeiders thuis richtte hij de Quarry Bank Mill op, de eerste textiel fabrieken in Engeland.

Hij bouwde een '*modeldorp*' bij zijn fabriek, om zo efficiënt mogelijk met zijn arbeidskracht om te gaan. Hij kocht zijn machines o.a. bij Watt&Boulton en trouwde met een dochter uit een rijke handelsfamilie uit **Liverpool**, waardoor hij in contact kwam met de rijken uit deze regio.

Bekenden:

- Thomas Leyland
- Richard Arkwright
- Matthew Boulton
- James Watt

MATTHEW BOULTON

(1728-1809)

Boulton kwam uit een familie van fabrikanten van kleine metalen producten in **Birmingham**. Met een partner bouwde hij de Soho Manufactory, een grote werkplaats (*fabriek*) waar op moderne wijze metalen producten werden gemaakt.

Hij nam van een klant met schulden aandelen in de patenten van James Watt over en werd zo zijn zakenpartner. Samen richtte ze de Soho Foundry op en bouwden stoommachines. Boulton bouwde ook de Soho Munt waar hij met stoomkracht Engelse munten ging slaan. Boulton was lid van de Lunar Society.

Bekenden:

- Josiah Wedgwood
- Joseph Priestley
- Erasmus Darwin
- James Watt

JOSEPH PRIESTLEY

(1733-1804)

Priestley was een dominee en scheikundige, die meer dan 150 werken op zijn naam heeft staan. Hij is vooral bekend van zijn werken over 'gassen' en zijn ontdekking van het fenomeen *zuurstof*. Hij schreef ook over elektriciteit en kwam zo in aanraking met Benjamin Franklin. Priestley werd in **Birmingham** lid van de Lunar Society. Hij had ook controversiële ideeën, zo schreef hij een werk over hoe je zoveel mogelijk arbeiders voor zo weinig mogelijk geld laat werken om je winst te optimaliseren. Door dit werk en zijn openlijke steun voor de Franse Revolutie, was zijn huis in 1791 bij rellen in de stad het eerste doelwit.

Bekenden:

- Matthew Boulton
- Josiah Wedgwood
- Benjamin Franklin
- Erasmus Darwin

JOSIAH WEDGWOOD

(1730-1795)

Wedgwood was de eerste die de tak van aardewerk en pottenbakken industrialiseerde. Door *arbeidsdeling* en nieuw chemische processen kon hij sneller en goedkoper produceren, zodat hij ook een grote middenklasse met luxe servies kon bedienen. Hij bouwde een nieuw dorp bij zijn fabriek in Stoke-on-Trent voor zijn arbeiders en legde enkele kanalen aan. Hij opende een winkel in Londen waar mensen vooraf alle mogelijk *servies* konden bekijken, en was een pionier op het gebied van marketing. Hij was lid van de Lunar Society en was een fervent *abolitionist*. Zijn dochter trouwde de zoon van Erasmus Darwin.

Bekenden:

- Matthew Boulton
- Joseph Priestley
- Erasmus Darwin
- James Watt

ERASMUS DARWIN

(1731-1802)

Darwin was een *dokter*, natuurkundige en filosoof. Hij schreef veel tractaten over planten (vertaalde het werk van Linneaus naar het Engels) en schreef aanzetten voor een *evolutietheorie*. Hij was één van de oprichters van de Lunar Society, een maandelijks bijeenkomst van wetenschappers, uitvinders en filosofen. Hij schreef brieven met veel wetenschappers uit het buitenland. Zijn zoon trouwde met de dochter van Josiah Wedgwood en hij was net als Josiah een fervent abolitionist. Als dokter behandelde hij onder andere Matthew Boulton, maar ook James Brindley. Later kwam hij ook in contact met William Small, ook een dokter.

Bekenden:

- Matthew Boulton
- Josiah Wedgwood
- Joseph Priestley

RICHARD ARKWRIGHT

(1732-1792)

Arkwright begon met werken als barbier in **Manchester**, maar werd al snel pruikenmaker en reisde het hele land door. Hij wilde een machine ontwikkelen die het spinnen zou versnellen. Hij 'leende' het idee van de *Spinning Jenny*, verbeterde het en liet het op waterkracht werken en kreeg hier patent op. Zijn *waterframe* werd snel en wijs verkocht. Hijzelf bouwde een grote fabriek in de buurt van een mijn, in **Cromford**, waar hij veel vrouwen en kinderen aan het werk zette. Hij stond bekend als een harde opzichter en bouwde ook een raam boven in de fabriek, zodat het leek alsof hij continu iedereen in de gaten hield.

Bekenden:

- Samuel Greg
- Matthew Boulton
- James Watt
- James Hargreaves

THOMAS WILLIAMS

(1737-1802)

Williams was van oorsprong aan advocaat uit **Wales**. Hij had als advocaat een langslpende rechtzaak gewonnen voor Edward Hughes, eigenaar van een berg in Wales. Williams ging samen met Hughes het koper dat in de berg zat mijnen. Zo raakte hij in de wereld van de *kopermijnen* verzeild. Hij breidde zijn onderneming uit door niet alleen mijnen, maar ook smelterijen en afwerkingsfabrieken. Zo kreeg hij het hele productieproces in handen. Zijn concurrent Matthew Boulton noemde Williams de 'koperkoning'. Hij opende ook mijnen en fabrieken in **Lancashire**. Veel van zijn koperen producten werden in Afrika verkocht als ruilmiddel voor slaven in de slavenhandel.

Bekenden:

- John Wilkinson
- Edward Hughes
- Matthew Boulton

EDWARD HUGHES

(1752-1827)

Hughes was geboren in **Wales**, waar zijn vader zorgde dat hij en zijn broers een goede opleiding konden genieten. Hij huwde de dochter van de kanunnik van de kathedraal van Bangor, één van de meest vooraanstaande lieden uit de regio, waardoor zijn aanzien steeg. Via haar kreeg hij ook veel bezit, waaronder de heuvel Amlwch, onderdeel van de Parysberg, waar veel koper werd gevonden. Hughes wist via een rechtszaak al het koper in de berg te claimen en ging in zee met Thomas Williams. Hughes *investeerde* veel in de industrie, maar ook in de chemie, want in het koperverwerkingsproces kwam veel chemie kijken.

Bekenden:

- Thomas Williams
- John Wilkinson
- James Keir

JOHN WILKINSON

(1728-1808)

Wilkinson was zoon van een ijzeren pottenmaker die in een hoogoven werkte. Na vijf jaar bij een Liverpoolse handelaar te hebben gewerkt had hij genoeg contacten gemaakt die wilde investeren in een nieuwe *hoogoven*. Hij verbeterde de hoogovens en ging er steeds meer bouwen. Hij werkte regelmatig samen met Thomas Williams die ook in de mijnen zat. Hij voorzag de eerste machinefabrieken van metaal en vond een *boormachine* uit, die gaten in solide stukken ijzer konden maken. Hierdoor kon hij kanonnen uit één stuk gieten en later inboren. Dit leverde hem grote contracten bij de marine op. Zijn zus trouwde met Joseph Priestley.

Bekenden:

- Thomas Williams
- Matthew Boulton
- Joseph Priestley
- James Brindley

JAMES RAMSEY

(1728-1809)

Ramsay was van oorsprong een scheepsarts en werkte op een Brits marineschip onder leiding van Sir Charles Middleton. Op zijn reizen richting West-Indië raakte hij in aanraking met de *slavenhandel*. Hij trouwde een dochter van een plantage-eigenaar en werd arts op verschillende slavenplantages. In 1784 schreef hij een pamflet over de slechte wijze waarop slaven werden behandeld en samen met o.a. Middleton zette hij een *anti-slavernijcampagne* op. Middleton introduceerde hem aan William Wilberforce, de man die uiteindelijk de slavenhandel wist af te schaffen.

Bekenden:

- Charles Middleton
- Josiah Wedgwood
- Alexander Barclays

JAMES BRINDLEY

(1716-1772)

Brindley was zoon van een ambachtsman en had weinig opleiding genoten voordat hij leerling werd bij een reparateur/*ingenieur*. Hij startte een wielreparatiezaak en bouwde snel uit. Hij huurde een reparatiewinkel van Josiah Wedgwood, met wie hij bevriend raakte. Door zijn creativiteit kreeg hij allerlei klussen. Hij wilde de vier grote rivieren van Engeland via *kanalen* verbinden en heeft een begin gemaakt met het Bridgewater- en het Birminghamkanaal. Omdat veel industriëlen aan dit nieuwe kanaal wilden liggen, wilde iedereen in zijn projecten investeren. Een jaar voor zijn overlijden constateerde zijn dokter Erasmus Darwin dat hij diabetes had.

Bekenden:

- Josiah Wedgwood
- Matthew Boulton
- John Wilkinson
- Erasmus Darwin

RICHARD OSWALD

(1705-1784)

Oswald begon zijn carrière als handelaar bij een familiebedrijf in Glasgow. Al snel had hij genoeg verdiend om zijn eigen *handelsbuis* op te zetten in **Londen**. Hij werd snel rijk met handel tijdens oorlogen in Europa en kocht grote stukken land in Engeland en in de koloniën in Noord-Amerika en West-Indië, waar hij grote *slavenplantages* had. Hij kocht Bunce-eiland voor de kust van West-Afrika en werd *slavenhandelaar*. Hij werd door de Engelse overheid gevraagd om te onderhandelen over de onafhankelijkheid van de VS met o.a. Benjamin Franklin en ondertekende het Verdrag van Parijs (1782) namens Engeland.

Bekenden:

- Benjamin Franklin
- Thomas Jefferson
- Thomas Leyland

WILLIAM SMALL

(1734-1775)

Small was zoon van een Schotse predikant. Na zijn studie werd hij hoogleraar *natuurkunde* op de universiteit in Williamsburg in de Britse koloniën, waar hij les gaf aan o.a. Thomas Jefferson en Benjamin Franklin. Via een aanbevelingsbrief van Franklin werd hij terug in Engeland geïntroduceerd in de *Lunar Society*, waar hij prominent lid van werd. Het was William Small die James Watt overhaalde naar Birmingham te komen. Small was naast natuurkundige ook arts en was de *arts* van Matthew Boulton. Binnen de natuurkunde legde hij zich toe op metaalbewerking, wat Boulton goed uitkwam.

Bekenden:

- Thomas Jefferson
- Benjamin Franklin
- James Watt
- Erasmus Darwin

THOMAS JEFFERSON

(1743-1826)

Jefferson is in Amerika geboren in een rijke familie van plantagehouders uit de Britse koloniën. Hij studeerde in Williamsburg, waar hij les kreeg van William Small. Hij zette zich in voor een onafhankelijke Verenigde Staten, schreef de *onafhankelijke Richardverklaring* en werd na de onafhankelijkheid, minister, ambassadeur in Frankrijk en de derde *president van de Verenigde Staten*. Hij was een goede vriend van Benjamin Franklin, hoewel ze een andere levensstijl hadden. Hij heeft ook een verhandeling geschreven op basis van rassenleer waarom slavenhouden en *slavernij* toegestaan is.

Bekenden:

- William Small
- Benjamin Franklin
- Richard Oswald
- Thomas Leyland

BENJAMIN FRANKLIN

(1706-1790)

Franklin kwam uit Boston en leerde boekdruk-kunst van zijn halfbroer en richtte zijn eigen *krant* op, die snel de populairste krant werd van de Britse koloniën. Hij begon ook een boekuitleen en was zeer geïnteresseerde in wetenschap. Hij correspon-deerde met grote wetenschappers uit zijn tijd en bezocht in Engeland enkele bijeenkomsten van de *Lunar Society*. Als hij in Engeland was, bezocht hij deze. Vanaf 1750 richtte hij zich volledig op de politiek, werd afgevaardigde, ondertekende de *onafankelijkheidsverklaring* van de VS en werd ambassadeur van de VS in Frankrijk. Hij was een voorstander voor *afschaffing van de slavernij*.

Bekenden:

- Thomas Jefferson
- Richard Oswald
- Joseph Priestley
- William Small

GEORGE COLEBROOKE

(1729-1809)

Colebrooke was zoon van een Londense bankier was geworden. Na overlijden van zijn vader nam hij de Londense bank over. Hij was 20 jaar *parle-mentslid* en kreeg door juiste connecties veel lucra-tieve zakendeals aangeboden. Hij investeerde als bankier in diverse zaken, zoals speculeren in ruwe grondstoffen, land opkopen in **Lanarkshire**, ver-schillende (slaven)plantages opkopen in West-Indië. Hij werd directeur van de *East India Com-pany*. Alles wat hij aanraakte ging echter mis. Zijn speculaties liepen slecht af en de East India Com-pany leed grote verliezen. Hij werd uiteindelijk failliet verklaard en kreeg een kleine toelage om in Frankrijk zijn leven uit te zitten.

Bekenden:

- Christoffer Brand
- James Ramsey
- Thomas Leyland
- Thomas Williams

JOHN NEWTON

(1725-1807)

Newton kwam uit Londen en werd jong geronseld door de Britse marine. Aan boord kreeg hij her-haaldelijk ruzie en is in West-Afrika aan een *sla-venbandelaar* verkocht. Na enkele jaren als slaaf geleefd te hebben, werd hij gevonden door iemand die voor zijn vader werkte. Eenmaal bevrijd trok hij naar **Liverpool** waar hij zelf als kapitein op *slavenscheperen* diende. Hij had zich ook bekeerd en was diep gelovig geworden. Na meerdere reizen kreeg hij een aanval en trok zich terug uit de sla-venhandel. Hij werd predikant en richtte zich op het geloof, schreef onder andere *Amazing Grace* en sloot zich aan bij de *abolitionisten*.

Bekenden:

- Charles Middleton
- Josiah Wedgwood
- Thomas Leyland

CHARLES MIDDLETON

(1726-1813)

Middleton, afkomstig uit een gegoede familie uit Schotland, kon als tiener aan de slag bij de *Britse marine* waar hij snel opklom in rang. Tijdens de Zevenjarige Oorlog werd hij kapitein op verschil-lende schepen en zong en veroverde veel vijandige schepen in West-Indië. Hij klom op tot hoofd financiën van de marine, in welke hoedanigheid hij alle scheepsrompen van *koperen bekleding* wilde voorzien en ook nieuw *gegoten kanonnen* aanschaf-te. Hierdoor kwam hij in aanraking met John Wilkinson en Thomas Williams. Daarnaast werd hij beïnvloed door het werk van zijn scheepsarts James Ramsey over slavernij. Na de marine werd hij *parlements lid* en werd actief abolitionist.

Bekenden:

- James Ramsey
- John Newton
- Thomas Williams
- John Wilkinson

JAMES COOK

(1728-1779)

Cook was zoon van een Engelse boer, maar ging als tiener bij de Britse marine en werd snel kapi-tein. Kort na de Zevenjarige Oorlog begon hij aan zijn *ontdekkingsreizen* waarmee hij bijna 3x de wereld rond voer en veel landen en eilanden ont-dekte als Nieuw-Zeeland en **Australië**. Hij had wetenschappers mee aan boord en zo stichtte hij **Botany Bay**, wat later de Britse kolonie zou wor-den. Tijdens de *Amerikaanse onafankelijkheids-oorlog* gaf Benjamin Franklin Amerikaanse sche-pen instructie om het schip van Cook met rust te laten, wegens wetenschappelijke waarde en eerbied voor de man en zijn daden.

Bekenden:

- Charles Middleton
- Benjamin Franklin
- Christoffel Brand
- Joseph Banks

CHRISTOFFEL BRAND

(1730-1795)

Brand is geboren in de **Kaapkolonie** in Zuid-Afrika. Hij ging in dienst bij de VOC en begon daarnaast met vrienden een handel om hun scha-mele inkomen aan te vullen. Hij was ook ene spil in de *slavenbandel* in de Kaapkolonie. Alle sche-pen, zowel Nederlands als Brits, op weg naar Indië stopten bij de Kaapkolonie om vers *water in te slaan*. De officieren van deze schepen kwamen vaak aan land en kwamen bij Brand dineren. Zo heeft hij meermaals James Cook, Charles Middleton, George Colebrooke, Horatio Nelson en William Bligh te gast gehad. Toen de kolonie in 1795 in Engelse handen kwam, regelde Brand een rustige overgang naar de nieuwe overheerser.

Bekenden:

- James Cook
- Charles Middleton
- George Colebrooke

FRANCIS BARING

(1740-1810)

Baring was zoon van een wolhandelaar. Op zijn 15e is hij voor zeven jaar in de leer gegaan bij een han-delaar op West-Indië. Hierna begon hij samen met zijn broers de *handelsbank Baring Brothers & Co*. Francis werd daarnaast directeur van de Lon-dense Beurs. Hierdoor had hij een stap voor op de andere bankiers. Hij werd voor steeds meer func-ties gevraagd en was ook tijdelijk directeur van de *East India Company*. In deze functie was het tegen de inname van India als kolonie. Hij ging regelma-tig in partnerschap met Hope & Co, de grootste bank uit Amsterdam met wie hij de grootste finan-ciële transactie tot dan toe financierde: de aankoop van *Louisiana* door de VS van Frankrijk.

Bekenden:

- Thomas Jefferson
- Alexander Barclay
- Christoffel Brand

ALEXANDER BLAIR

(1737-1816)

Blair was een handelaar en fabrikant in Birming-ham. Hij was lid van de Lunar Society en kwam zo in aanraking met moderne manieren van produc-tieprocessen. Hij was handelaar maar was ook geïnteresseerd in scheikunde. James Keir, een ander Lunar-lid, was aan het experimenteren met *alkalimetalen* en samen richtte ze een alkali-fabriek op, die *zeep* maakte. Dit werd de eerste fabriek die op moderne wijze zeep maakte. Samen kochten ze ook een *koolmijn*. Omdat koloniën steeds belangrijker werden, zette Blair ook een bedrijf op dat scheepsmasten bouwde. Hiervoor kocht hij grote stukken grond in Canada.

Bekenden:

- Matthew Boulton
- Josiah Wedgwood
- Joseph Priestley
- Charles Middleton

ADAM SMITH

(1723-1790)

Smith was een Schots geleerde, die eerst in **Glasgow** en later in Oxford studeerde. Hij werd *filosoof* op de universiteit in Edinburgh en schreef over natuurlijke rechten en vrijheden. Hij publiceerde een werk waarin hij de rijkdom van het Britse Rijk verklaarde door arbeid en niet door *mercantilisme*. Na een tijdje stopte hij met lesgeven en reisde hij door Europa en correspondeerde hij met de groten van zijn tijd. Zo leerde hij Benjamin Franklin en Voltaire. Zijn beroemdste werk is *The Wealth of Nations*, een fundamenteel boek voor de studie van economie, waar hij praat over vrijhandel, arbeidsdeling en arbeidsproductiviteit. Hij was ook bevriend met medeschot James Watt.

Bekenden:

- David Hume
- Benjamin Franklin
- James Watt

DAVID HUME

(1711-1776)

Hume was een Schots geleerde, die al op 10jarige leeftijd naar de universiteit ging. Hij vond dat hij weinig kon leren daar wat niet ook in boeken stond en studeerde niet af. Hij schreef verschillende essays die hem als *filosoof* op de kaart zette. Hij schrijft met name over de ratio die in zijn ogen ondergeschikt is aan passie. Hij werd vaak voor atheïst gezien, waardoor hij vaak voor functies werd afgewezen. Hij raakte ook in verhitte correspondentie met Joseph Priestley over God. Zelfs zijn vriend Adam Smith vond hem niet geschikt voor een universitaire functie. Hume wordt vaak gezien als een *conservatief* en een *klassiek-liberaal*, die voor weinig overheidsbemoedening is.

Bekenden:

- Adam Smith
- Joseph Priestley
- James Watt

JAMES HARGREAVES

(1720-1778)

Hargreaves was een wever en timmerman uit **Lancashire**. Hij vond een machine uit waardoor je niet één maar meerdere draden tegelijk kon spinnen. Hij bouwde deze *spinnmachines* zelf en verkocht ze. Al snel hadden andere spinners door dat deze machine, genaamd *Spinning Jenny*, sneller werkte dat zijzelf en vielen zij de werkplaats van Hargreaves aan. Hargreaves vluchtte richting Nottingham waar hij een nieuwe werkplaats begon. Pas enkele jaren na zijn uitvinding vroeg hij een patent aan voor zijn machine, waardoor veel anderen zijn systeem al hadden overgenomen. Aan het einde van zijn leven waren er ca. 20.000 spanningjennies in gebruik.

Bekenden:

- Richard Arkwright
- Samuel Greg

JOSEPH BANKS

(1728-1809)

Banks was geboren uit adel in **Londen** en volgde een klassieke opleiding in Eton College en daarna Oxford. Hier koos hij echter niet voor de klassieke talen, maar voor de studie van de natuur. Hij raakte snel in contact met collega's uit Zweden en leerde zo Carl Linnaeus kennen. Hij wist de Engelse koning George III over te halen om nieuwe *ontdekkingsstochten* op te zetten met wetenschappers aan boord. Zo was Banks verantwoordelijk voor de reizen van James Cook, met wie hij mee reisde. Banks overtuigde de regering ook om in *Botany Bay* een kolonie te stichten, waar later Sydney uit groeide.

Bekenden:

- James Cook
- Christoffel Brand
- Erasmus Darwin

ALEXANDER BARCLAY

(1733-1804)

Als zoon van een bankier kreeg hij met zijn broer leiding over wat later de beroemde *Barclays Bank* werd. De bank handelde veel met de Britse koloniën. Zo kwam Barclay in contact met Benjamin Franklin. De Barclay broers hadden veel bezittingen, waaronder veel *suikerplantages* in West-Indië. Ze gaven veel kort krediet van 1 tot 3 jaar aan slavenhandelaren. Later overlegde Barclay met Franklin hoe ze de situatie na de *Boston Tea Party* konden verbeteren. Zijn broer, David, heeft zich nog aangesloten bij de *abolitionisten* en zijn slaven op één plantage vrijgelaten. Alexander heeft dit waarschijnlijk niet gedaan.

Bekenden:

- Benjamin Franklin
- Thomas Leyland
- Francis Baring

THOMAS THISTLEWOOD

(1721-1786)

Thistlewood was zoon van een arme boer. Jong ging hij in dienst van de *East India Company* en kreeg zo wat van de wereld te zien. Na een paar jaar nam hij ontslag en had hij genoeg geld om een reis naar Jamaica te betalen. Hier liet hij zich inhuren als *slavenopzichter* op verschillende plantages. Langzaam bouwde hij wat geld op en kocht hij zelf ook slaven, eerst om ze te verhuren, maar later kocht hij zijn eigen plantage. Hij had ca. 40 slaven op zijn *plantage* en schreef een dagboek bij van zijn leven op Jamaica, hierin beschrijft hij ook uitgebreid zijn omgang met zijn slaven, die het zwaar hadden. Uiteindelijk is zijn plantage verloren gegaan door een orkaan.

Bekenden:

- Thomas Leyland
- James Ramsey
- Richard Oswald

Extra bronnenmateriaal!

Extra bronnenmateriaal voor bij de workshop Rule Britannia, rule the waves!

Bron 1:

Alexander Barclay, de broer van David, schreef in 1795:

‘...Ontevreden als ik ben als slavenhouder, heb ik besloten om te experimenteren en mijn slaven te bevrijden, in de overtuiging dat het vasthouden van mijn medewerkers in gevangenschap niet alleen onverenigbaar is met de uitgangspunten van het christendom, maar ook tegen de rechten van de menselijke natuur in gaan ...’

Bron 2:

Fragmenten uit het dagboek van Thomas Thistlewood:

‘...’

1760: Lincoln geslagen omdat hij Sally zaterdagavond niet had langsgebracht, en Sally voor het weglopen.

...

1767: Mijn negers geslagen voor luiheid, onderling ruziën, vloeken, etc.

Fanny geslagen omdat ze met Phoebe vocht en twee keer omdat ze niet luisterde.

...

Kerst: Mijn negers ieder 18 haringen gegeven, Lincoln, Dick en Abba ieder een fles rum gegeven, Cudjoe en Solon samen één fles, Caesar en Pompey ook, Chub en Strap ook, Fanny en Besso ook. De rest van de vrouwen krijgen 2 flessen om onderling te delen.’

Bron 3:

Een fragment uit Wealth of Nations:

‘...Geen verstandige huisvader zal thuis zelf iets maken dat duurder is dan wanneer hij het in de winkel koopt...Wat in een huisgezin logisch is, kan in een koninkrijk geen dwaasheid zijn. Wanneer een vreemd land ons iets goedkoper kan leveren dan wij zelf kunnen maken, dan kunnen wij dit veel beter in ruil voor een deel van onze productie van onze nijverheid van dat vreemde land kopen...’

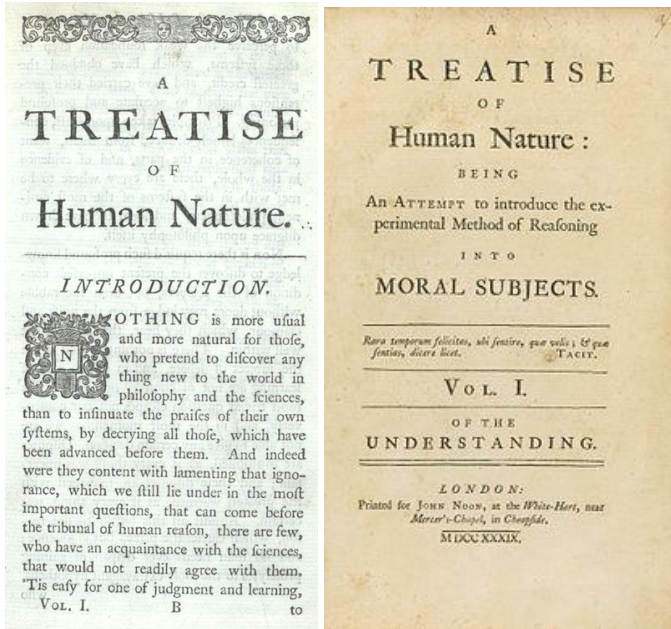
‘De trotse en gevoelloze landheer bekijkt zijn velden en – zonder de behoeften van de anderen in het hoofd te nemen – beeldt in dat hij de hele oogst zelf opeet...Maar zijn maag kan deze omvang van zijn behoeften niet aan...de rest zal dus verdeeld worden over zij, die op andere wijze nuttig voor hem zijn, door voor hem te werken of producten te verschaffen waar hij behoefte aan heeft.

De rijken worden op deze manier door een onzichtbare hand geleid zodat er bijna een zelfde verdeling van goederen zou zijn, als ware de aarde in gelijke stukjes opgedeeld zou zijn aan iedere bewoners de verdeling van alle noodzakelijke goederen, en daarmee – zonder dat bewust te doen – zonder het te weten – helpt de rijke de samenleving verder. Toen de voorzienigheid de aarde

heft verdeeld onder een paar landheren, is het niet vergeten om rekening te houden met zij die geen deel hebben aan de landverdeling.'

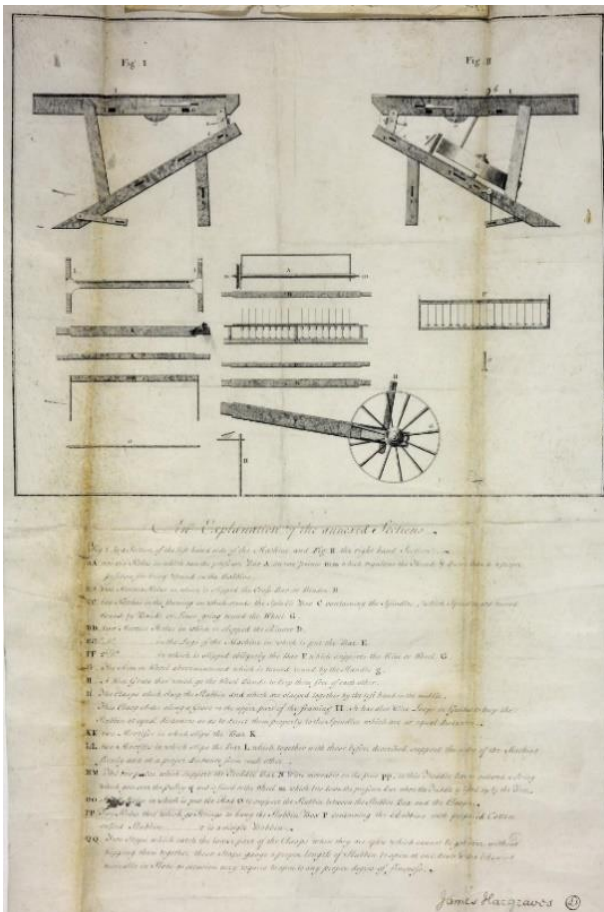
Bron 4:

Kaft van het beroemdste werk van David Hume:

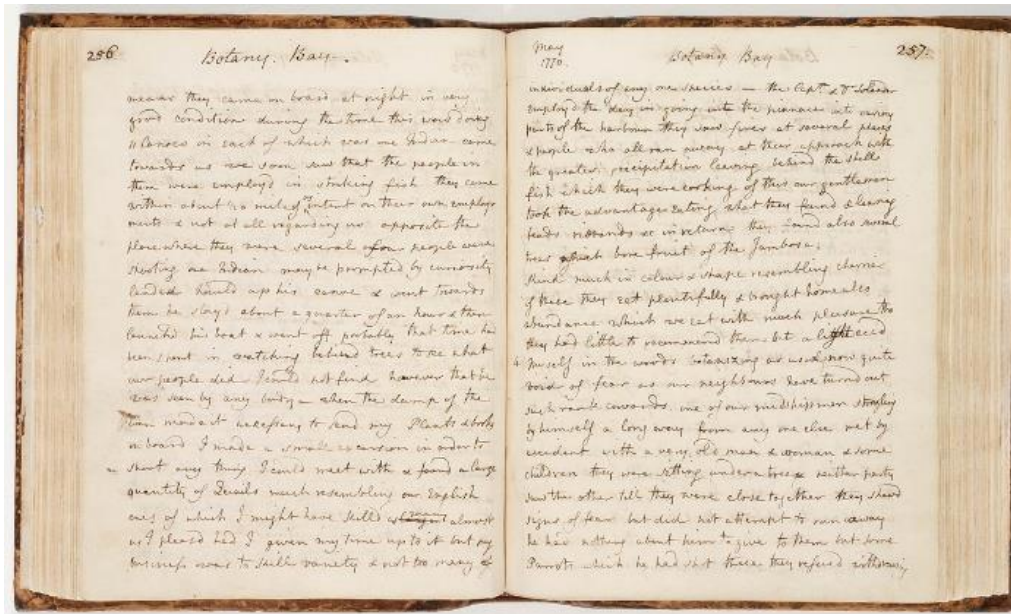
Bron 5:

Patentaanvraag van James Hargreaves

Bron 6

Fragmenten uit het logboek van Joseph Banks van zijn eerste reis met James Cook

Bron 7

Uitnodiging (met kaartje) voor een etentje om de Franse Revolutie te vieren door Joseph Priestley

'A number of gentlemen intend dining together on the 14th instant, to commemorate the auspicious day which witnessed the emancipation of twenty-six millions of people from the yoke of despotism, and restored the blessings of equal government to a truly great and enlightened nation; with whom it is our interest, as a commercial people, and our duty, as friends to the general rights of mankind, to promote a free intercourse, as subservient to a permanent friendship.

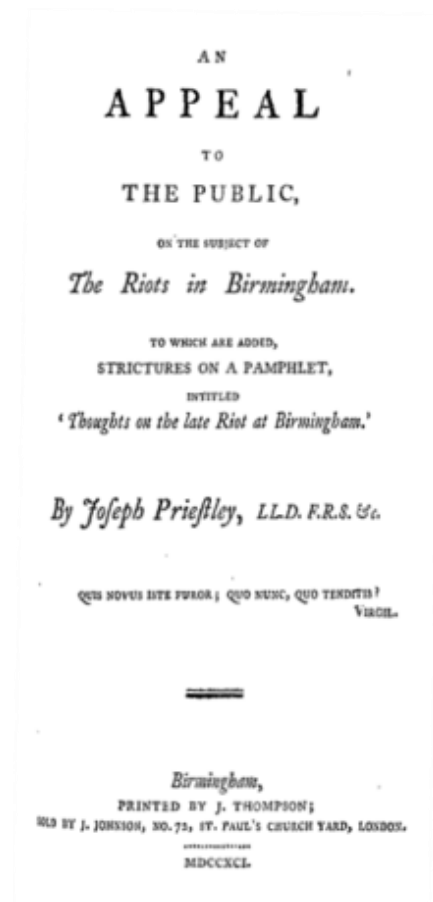
Any Friend to Freedom, disposed to join the intended temperate festivity, is desired to leave his name at the bar of the Hotel, where tickets may be had at Five Shillings each, including a bottle of wine; but no person will be admitted without one.

Dinner will be on table at three o'clock precisely'.

Bron 8

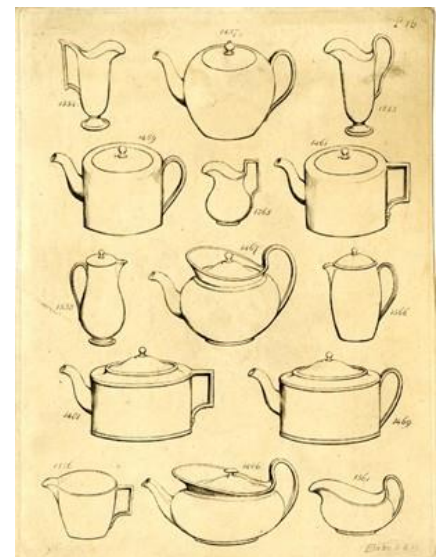
Fragment uit de Apologie van Joseph Priestley na de rellen in Birmingham

'I was born an Englishman as well [as] any of you. Though labouring under civil disabilities, as a Dissenter, I have long contributed my share to the support of government, and supposed I had the protection of its constitution and laws for my inheritance. But I have found myself greatly deceived; and so may any of you, if, like me, you should, with or without cause, be so unfortunate as to incur popular odium. For then, as you have seen in my case, without any form of trial whatever, without any intimation of your crime, or of your danger, your houses and all your property may be destroyed, and you may not have the good fortune to escape with life, as I have done....What are the old French *Lettres de Cachet*, or the horrors of the late demolished *Bastille*, compared to this?'

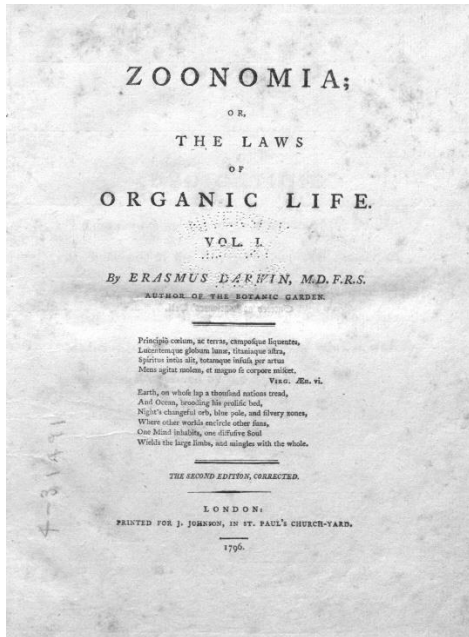
Bron 9

Uit de collectie van Josiah Wedgwood (medallion, theepot en pagina uit zijn catalogus)

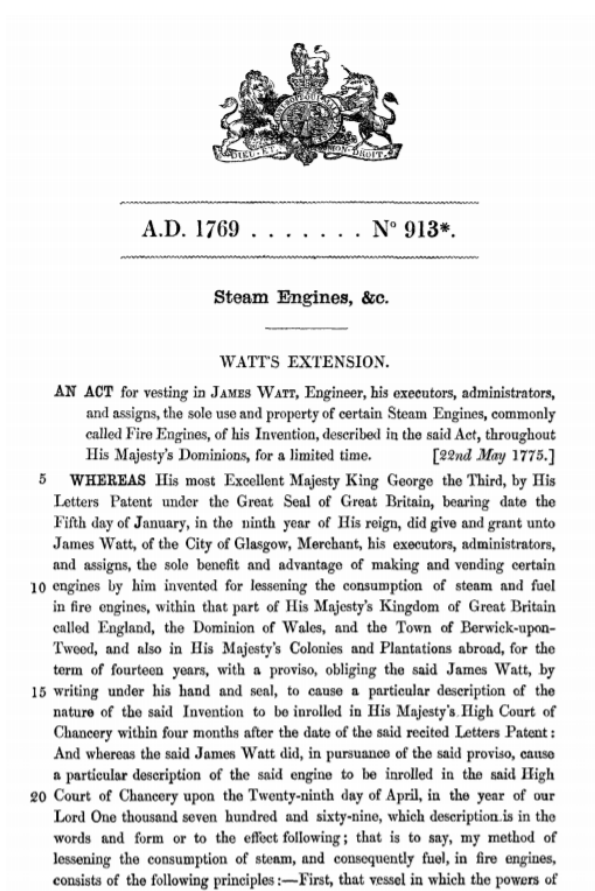
Bron 10

Voorpagina van *Zoonomia* van Erasmus Darwin, de opa van Charles Darwin

Bron 11

Patentverlenging van de stoommachine van James Watt

Bron 12

Fragment van een logboek van Thomas Leyland

Dr Ship to Convention in Account

1790	6 Oct 31	To 12000 Insured from Africa to the West Indies	at 10% p Cent by Policy 10/	273 15
	Decr 9	To 3200 Ditto	Ditto 2 60% p Cent 17/	230 -
		To 3600 Ditto	Ditto 2 80% p Cent 17/	303 -
1791	Jan 31	To 1500 Ditto W ^{est} I ^{slands} to Liverpool	60% p Cent 17/	282 9
	Apr 22	To 1800 Ditto	Ditto 60%	112 8
		To 3000 Ditto	Ditto 50% p Cent 17/	128 9
	17	To 1200 Ditto	Ditto 60%	94 10
1792	July 9	To Disturbance at Grenada 1890. 7. 8		
		To Thomas Commission on 12 Decr. 6. 2. 5 p Cent 17/ 18. 6	120	630 6 3
	Aug 10	To Balance of Cash ^{rs} M ^{rs} Marys Wages		22 18 9 1/2
		To Disturbance at Tortola 1855/ cent Co 180		530 15
		To a Loss on 705 Dollars shipped at Grenada		22 1 5

Bron 13

Inventaris van schepen van Thomas Leyland en de hoeveelheid slaven aan boord.

Vessels Names.	Tons.	Masters	Number of Slaves taken on board on the Coast of Africa.				Number of Slaves that arrived in the West Indies.			
			Grown Slaves.		Slaves under 4 Feet 4 Inches.		Grown Slaves.		Slaves under 4 Feet 4 Inches.	
			Males.	Females.	Males.	Females.	Males.	Females.	Males.	Females.
Sea Flower	87	7	38	28	10	5	31	19	11	8
Hannah	201	24	206	114	5	10	201	110	4	16
Carnatic	173	18	199	73	10	8	174	66	10	8
Betty	194	21	134	96	7	11	120	88	7	31
Fame	119	22	59	128	—	11	41	84	1	9
Francis and Harriet	320	31	906	376	136	80	170	73	10	13
Torbay	146	21	211	86	46	23	131	54	36	15
Ned	209	29	186	122	20	16	177	119	26	19
Philip Stevens	129	15	66	47	20	22	54	40	16	16
Elizabeth	125	16	87	56	32	21	70	38	30	19
Royal Charlotte	78	12	53	19	15	14	53	19	15	14
Queen Charlotte	44	11	44	25	1	—	44	24	1	—
Mary Ann	141	23	88	91	30	28	83	86	31	30
Tom	143	24	143	69	16	10	140	64	16	13
Hero	349	24	45	29	16	11	43	29	16	10
Mermaid	96	4	100	52	4	3	72	50	4	3
Pilgrim	279	31	249	146	7	10	232	141	10	8
Christopher	189	25	180	86	32	17	166	80	35	21
Enterprize	229	25	132	108	46	57	103	100	32	52
Jemmy	150	16	118	78	17	37	103	80	17	26
Africa	110	5	94	66	11	12	93	66	11	12
Sarah	—	—	200	162	41	28	198	162	41	28
Total	19,306	2,159	18,842	9,579	1,673	1,459	13,393	8,788	2,088	1,874
Four Vessels, the Car- goes of which cannot be distinguished	437	51								528
26,660, Total No. that arrived in the Year 1792.										

Bron 14

Fragment uit Catechisms of Safety of Health (1800) van Hanna Greg, de vrouw van Samuel Greg

'The full value of Health is never known but by its loss. This may be said of our other best blessings – but few things are so irreparable than the lessons of Experience come too late and are too dearly bought - Would that our own dear Children would allow the Counsels of Age and Affection to spare them the heavy expence... Why should not a little general knowledge on this subject, simply and judiciously imparted, be brought into the routine of Education, which in these learned days, is made to comprehend so many of the Arts.

and Sciences? Such a plan might admit of some instruction as to the means of preserving health, without attempting more, surely it is as well worth taking care of as any other property or profession – its preservation must be considered as more contributing to prosperity (of every description) than portfolios full of fine drawings, enamelling Music or even Greek and Italian, to say nothing of its being the very spring and spirit of enjoyment, the raw material of welfare and happiness, and the instrument of usefulness. Health can get money – Money cannot get health... The Necessaries or main Contributors to Health are a composed mind, an airy situation, good soil, a light and cheerful abode, plain food, early hours, warm clothing, and cool rooms, perhaps at t.60o and no draughts. What may be called its Luxuries, or making security doubly sure, are perhaps the habitual use of tepid bathing, house exercise, cheerful scenery and objects &c, but above all interesting employment in the open Air, swings various plays, gardening, Cricket, skating, housemanship, fencing, climbing trees &c, according to the sex and age. – all these are so advantageous to the bodily prosperity, purity and growth, especially on the approach to Manhood or Womanhood, that if these not a natural taste for them, I should endeavour to cultivate it.'

Bron 15

Brief van Matthew Boulton aan Benjamin Franklin

'Birmingham February 22, 1766

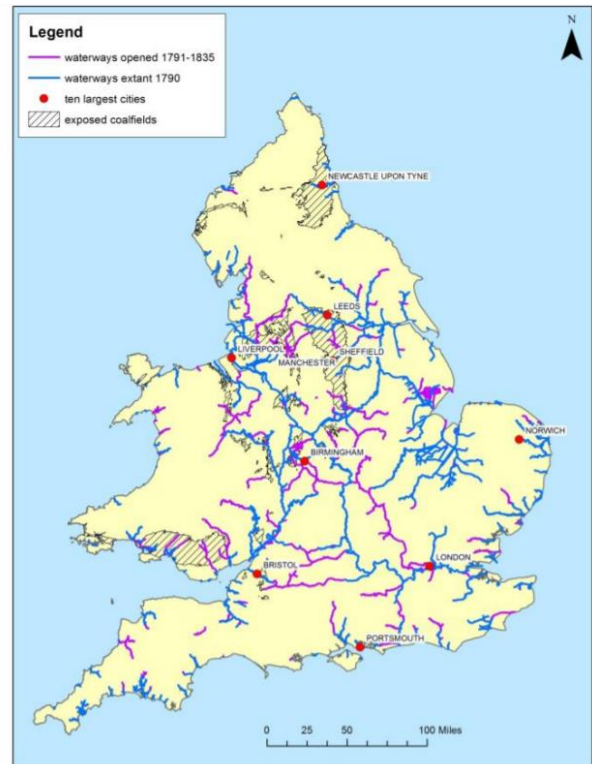
The addition you have made to my happiness in being the cause of my acquaintance with the amiable and ingenious Dr. Small deserves more than thanks and theretofore I take this opportunity, of making my acknowledgements to you in the Same Sort of Coin by introducing to you, my Good friend Mr. Samuel Garbett, who is an admirer of Mr. Francklin in particular, a Friend to Mankind in General, a Lover of his Country, a Zealous Advocate for Truth and for the rights, of your oppress'd Countrymen, he is a Man who does honour to the Character of a Merchant, a Manufacturer, and of a Soldier, indeed he is of that Class of Men which I know you Love, and though I am Sensible your time is of Great value, yet I Shall make no apology for thus breaking in upon it, as youll thank me for his acquaintance. My engagements Since xmas have not permitt'd me to make any further progress, with my Fire Enguine but as the Thirsty Season is approaching apace, Necessity will oblige me to set about it in good Ernest

Query. which of the Steam Valves do you Like best.

Query. is it better to Introduce the Jet of Cold Water in at the bottoms of the receive. (which is about 3 feet from the top) or in at the top, Each has it adventages and disadvantages, my thoughts about the Secondary or Mechanical contrivences of it are too numerous to trouble you with in this Letter and yet I have not been Lucky enough, to hit upon any that are objectionless, therefore beg if any thought occurs to you fertile Genius which you think may be usefull or preserve me from Error in the Execution of this Engine you'll be So kind as to communicate it to me...'

Bron 16

Twee kaarten van Groot-Britannië met de uitbreiding van het kanalenetwerk.

Bron 17

Schilderij van de ondertekening van de Vrede van Parijs, waarin Groot-Britannië de onafhankelijkheid van de VS erkent. Links is de Amerikaanse delegatie afgebeeld, met Benjamin Franklin in het midden. De Britse delegatie heeft niet geposeerd voor het schilderij dus deze, waaronder Richard Oswald, ontbreken dus op het doek.

Bron 18

Brief van Thomas Jefferson aan William Small

'Virginia May 7. 1775.

DEAR SIR

I had the pleasure by a gentleman who saw you at Birmingham to hear of your welfare. By Capt. Aselby of the True-patriot belonging to Messrs. Farrell & Jones of Bristol I send you three dozen bottles of Madeira, being the half of a present which I had laid by for you. The captain was afraid to take more on board lest it should draw upon him the officers of the customs. The remaining three dozen therefore I propose to send by Capt. Drew belonging to the same mercantile house, who is just arrived here. That which goes by Aselby will be delivered by him to your order; the residue by Drew, or by Farrell & Jones, I know not which as yet. I hope you will find it fine as it came to me genuine from the island and has been kept in my own cellar eight years.

Within this week we have received the unhappy news of an action of considerable magnitude between the king's troops and our brethren of Boston, in which it is said 500. of the former with Earl Percy are slain. That such an action has happened is undoubted, tho' perhaps the circumstances may not yet have reached us with truth. This accident has cut off our last hopes of reconciliation, and a phrenzy of revenge seems to have seized all ranks of people.¹ It is a lamentable circumstance that the only mediatory power acknowledged by both parties, instead of leading to a reconciliation has divided people, should pursue the incendiary purpose of still blowing up the flames as we find him constantly doing in every speech and public declaration. This may perhaps be intended to intimidate into acquiescence, but the effect has been most unfortunately otherwise. A little knowledge of human nature and attention to its ordinary workings might have foreseen that the spirits of the people here were in a state in which they were more likely to be provoked than frightened by haughty deportment. And, to fill up the measure of irritation, proscription of individuals has been substituted in the room of just trial. Can it be believed that a grateful people will suffer those to be consigned to execution whose sole crime has been the developing and asserting their rights? Had the parliament possessed the liberty of reflection they would have avoided a measure as impotent as it was inflammatory.² When I saw Lord Chatham's bill I entertained high hope that a reconciliation could have been brought about. The difference between his terms and those offered by our congress might have been accommodated if entered on by both parties with a disposition to accommodate. But the dignity of parliament it seems can brook no opposition to its power. Strange that a set of men who have made sale of their virtue to the minister should yet talk of retaining dignity!—But I am getting into politics tho' I sat down only to ask your acceptance of the wine, and express my constant wishes for your happiness. This however seems secured by your philosophy and peaceful vocation. I shall still hope that amidst public dissension private friendship may be preserved inviolate, and among the warmest you can ever possess is that of Your obliged humble servt.,

TH. JEFFERSON'

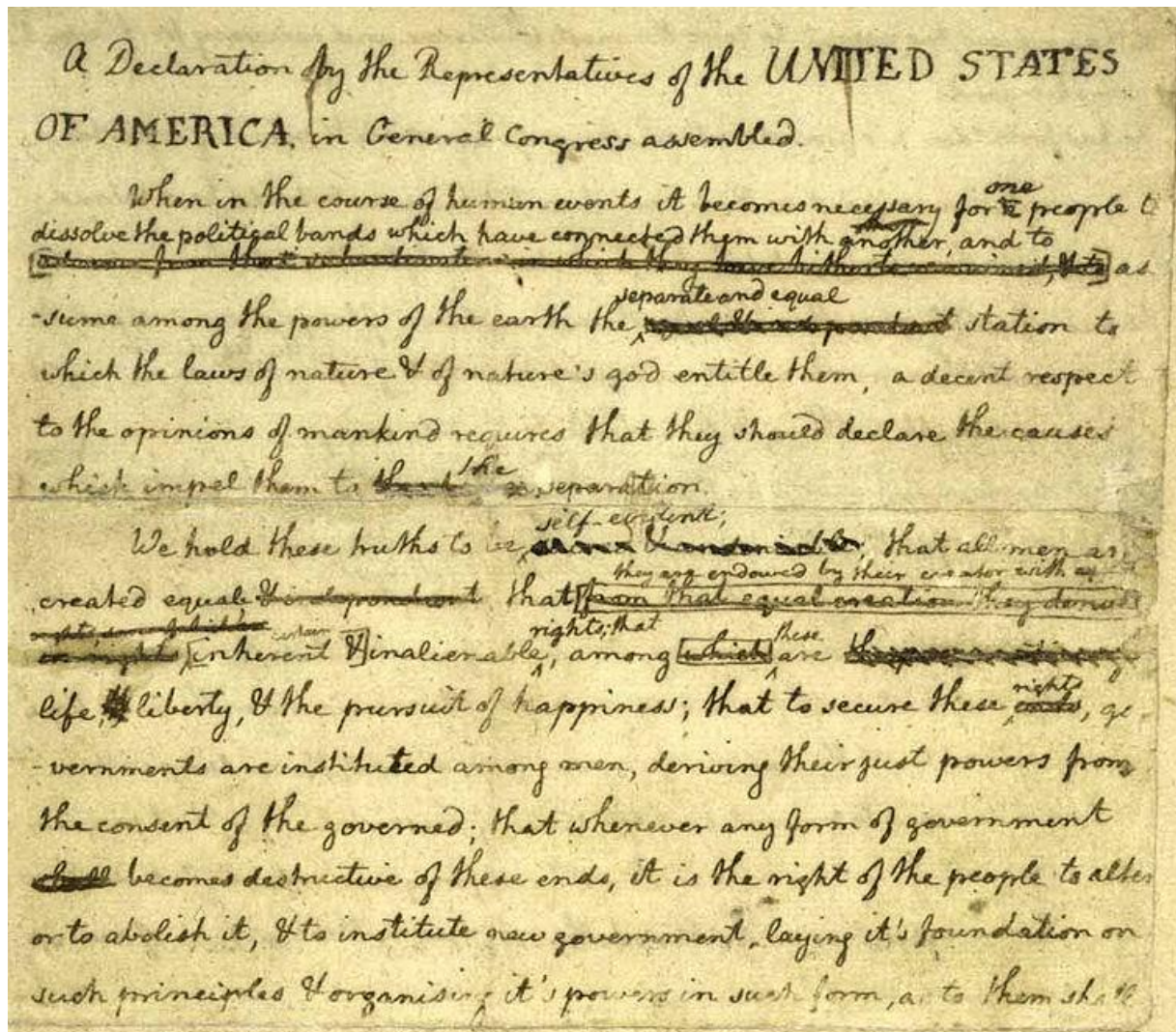
Bron 19

Fragment uit de Amerikaanse onafhankelijkheidsverklaring

'We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness.—That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed,—That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness.'

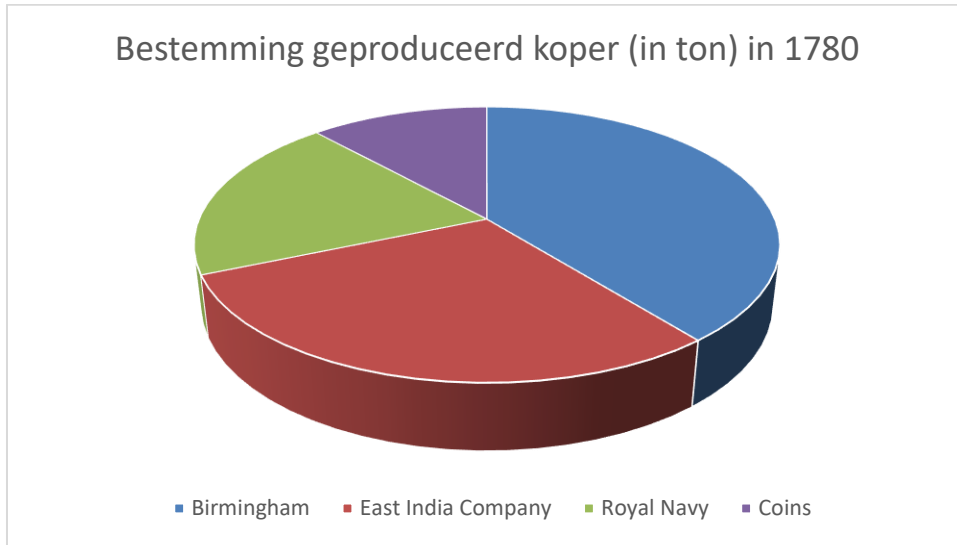
Bron 20

Originele schets van Thomas Jefferson van de onafhankelijkheidsverklaring, met commentaar van John Adams en Benjamin Franklin in de kantlijn.

Bron 21

Overzichtsgrafiek met de bestemming van het door Williams geproduceerde koper in 1780

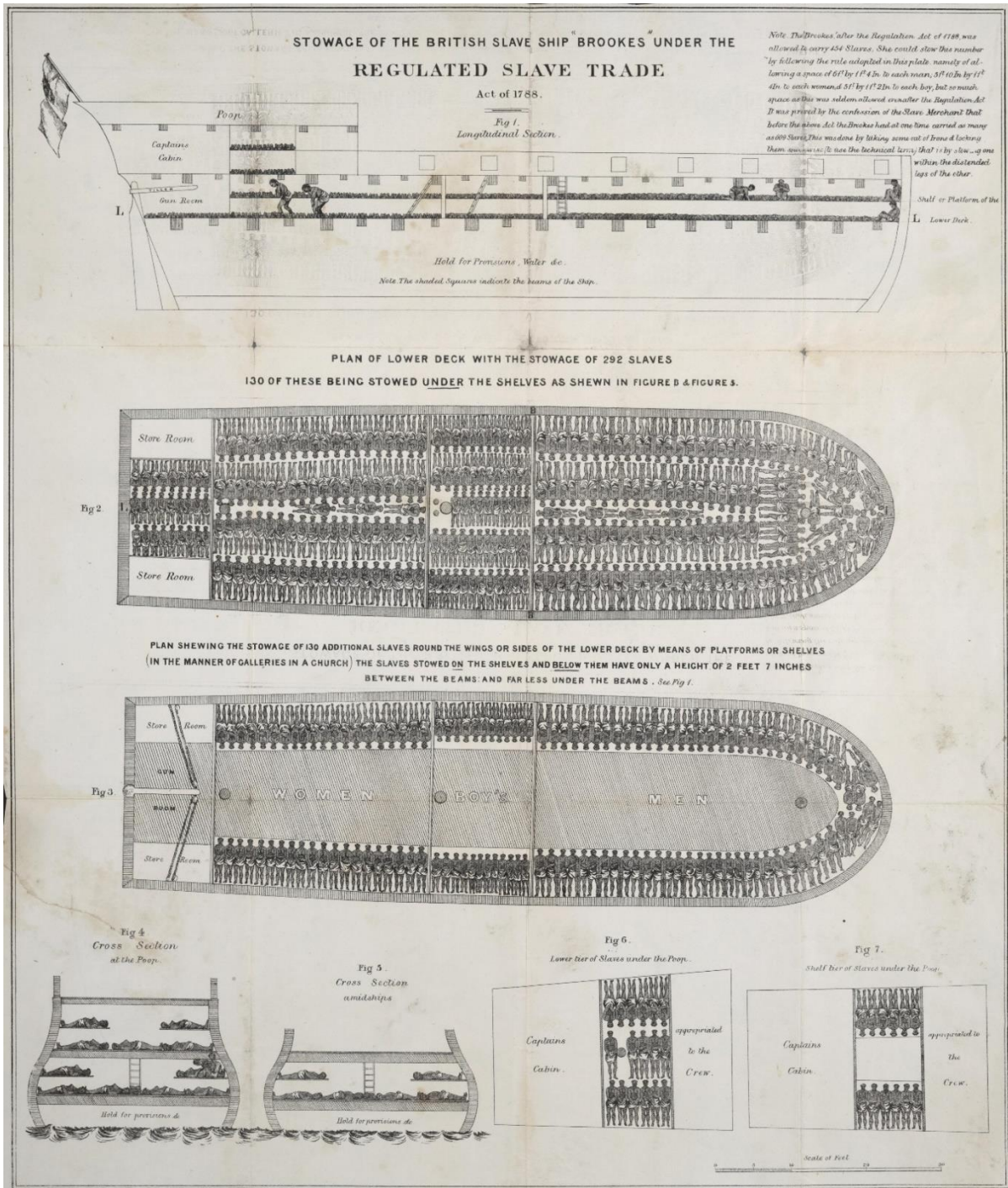

Bron 22

Een koperen penning van Thomas Williams, gemaakt omdat de regering te weinig kleinmuntgeld meer in omloop had.

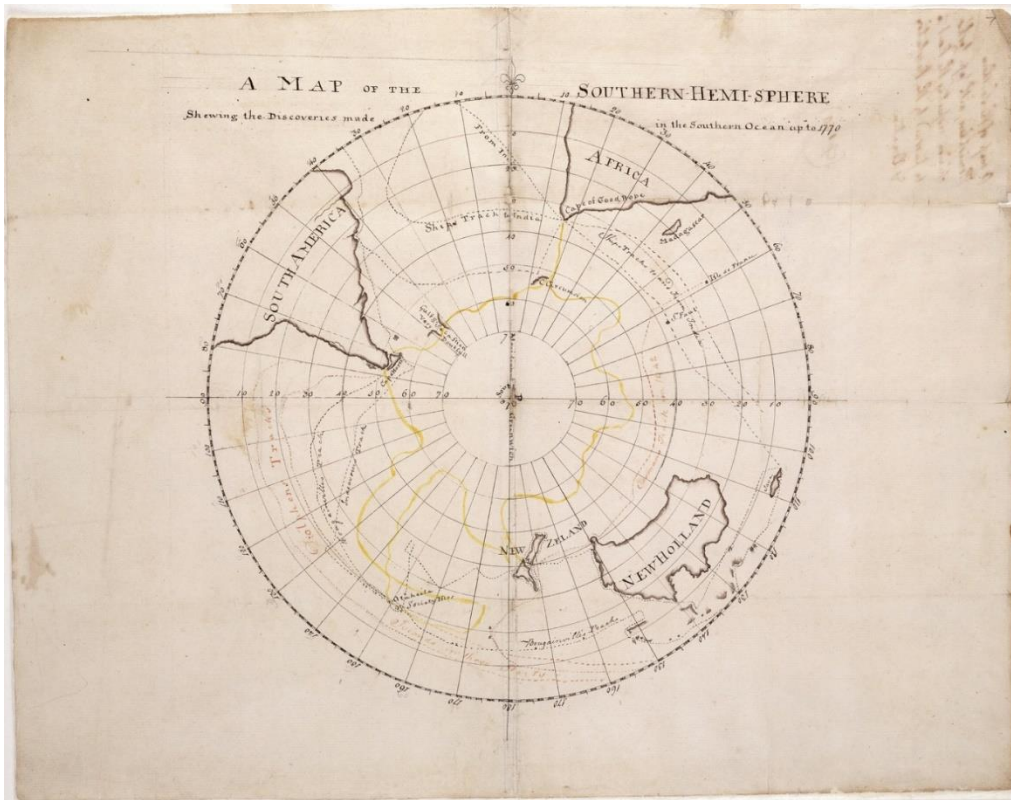

Een dwarsdoorsnede van het slavenschip Brookes uit 1751

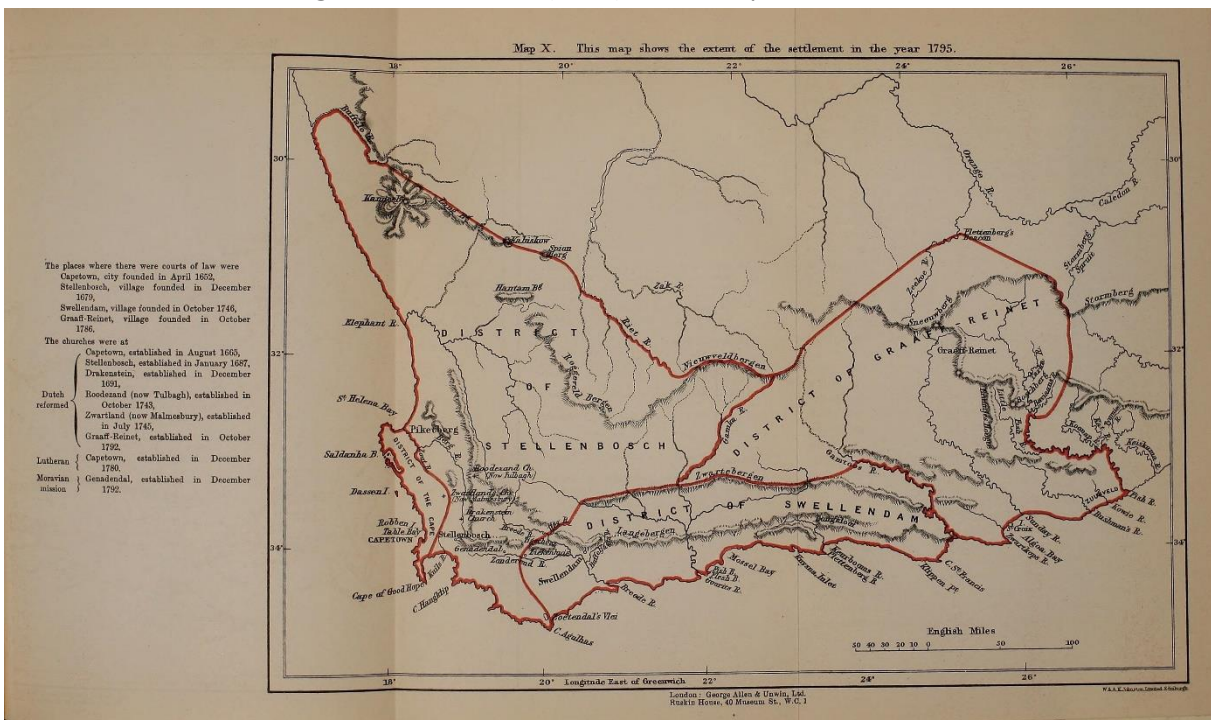
Bron 24

Een kaart van James Cook met de zuidpool als centrum. De stippellijnen geven de handelsroutes aan.

Bron 25

Een kaart van de voormalige Hollandse en nu (1795) Britse Kaapkolonie

Bron 26

Verschillende uitspraken van Francis Baring:

'Every regulation is a restriction, and as such contrary to that freedom which I have held to be the first principle of the well being of commerce, for good measure adding that a restriction, or regulation, may doubtless answer the particular purpose for which it is imposed, but as commerce is not a simple thing, but a thing of a thousand relations, what may be of profit in the particular, may be ruinous in general.'

'India is not a colony and God forbid that it ever should be'.

'The Parliament may be desirable not to have the subject to discuss with our own Ministers, as you know very well how ignorant they are of foreign finance'.

'The greater the degree of jealousy and difficulty I have to encounter amongst the directors of the East India Company who are in general composed of either knaves or fools'.

Bron 27

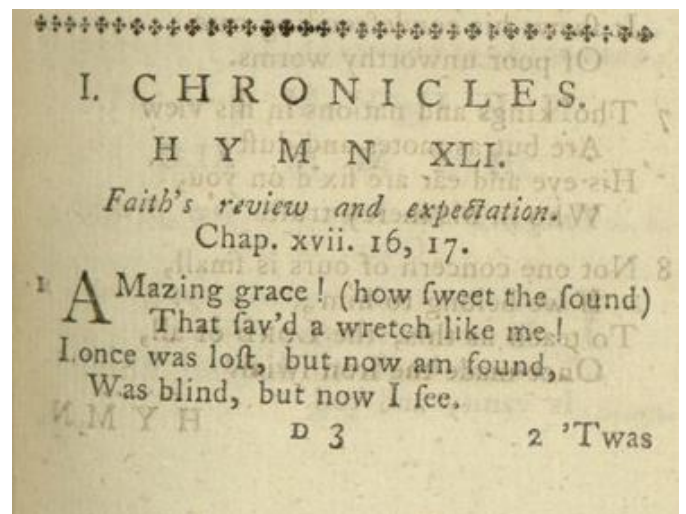
De tekst van de hymne Amazing Grace, geschreven door John Newton

'Amazing grace! how sweet the sound,
That saved a wretch; like me!
I once was lost, but now am found,
Was blind, but now I see.

'Twas grace that taught my heart to fear,
And grace my fears relieved;
How precious did that grace appear
The hour I first believed!

The Lord hath promised good to me,
His word my hope secures;
He will my shield and portion be
As long as life endures.

When we've been there ten thousand years,
Bright shining as the sun,
We've no less days to sing God's praise
Than when we first begun.'

Bron 28

Schets van een koperen bekleding voor een Brits marineschip.

